

TANEL VEENRE – MERIHOBUDE KUNINGAS

TEKST MARI METS, FOTOD MEELI KÜTTIM, ANDRAS KRALLA, ERAKOGU

Tanel Veenre lendab peale, süveneb, teeb järeldused, tõmbab joone alla ja võtab uue teema. Ta ei vaja kanalivahetuseks paljudele eestlastele omast üleminekuaega.

Nii jõuab Veenre olla oma 15tunnise tööpäeva jooksul iseenda üha kasvava kaubamärgi juht ja asjaajaja, kunstnik, täiskohaga õppejõud ja kahe kassi omanik ning öelda ikka, et tema elus loksub alati kõik iseenesest paika, sest tegelikult on kõik alati käeulatuses.

Tanel on karjääriteadlik inimene ja ta ei häbene seda öelda. Töö on tema jaoks nagu dünamo jalgratta küljes, mis paneb lambi põlema: see küll viib tulemuseni, aga samas ka taaslaeb ennast ja toodab uut energiat. Tema keskmise päeva faktipõhine kirjeldus jätkaks temast üpris hüperaktiivse mulje, kui tema olemist ei saadaks pidev muheduse fluidum.

Teda ei ole võimalik ette kujutada häält tõstmas või närvitsemas. Ta on oma ajakasutuses üliratsionaalne ega raatsi seda raisata mõttetustele. Kutseid uhketele üritustele kuhjub tema postkasti pidevalt, aga ta ei raatsi raisata väärtuslikku tööaega nendel kolamiseks. Sõpradele õhtusöökide korraldamine oli varem sage ja tore tegevus, mida ta taga igatseb, aga siis võib juhtuda, et üheskoos juuakse liiga palju veini ja ta ei raatsi lasta uimasel hommil lihtsalt näppude vahelt kasutult läbi voolata. Ta on mänginud peas mõttega välismaale kolimisest, aga ta ei raatsi kulutada aega seal sisse seadmisele ja uue olmega harjumisele.

Täna on homme eile, on deviis, mis talle väga meeldib. Selle juures teab ta, et iseenda elumustrit ei saa võtta ainuvõimalikuna – martjuurelik elufilosoofia logelemise üliluslikkusest tundub mõnus, aga Tanel tõdeb, et iseenda olemise viis on ainus talle tuttav viis. Kohtumine Taneliga saab seega toimuda ka ainult Tanelile omasel viisil – minutitki raiskama-

ta loengu ja ateljeetöö vahel kimab ta mööda vanalinna munakive oma peenikeste kummidega linnarattal suure ja koheva müsituti lehvides kohale ja küsimused võivad tulla kohe, sest Tanel ei vaja aega sisseelamiseks.

PÕHJAMAADE LUMMAS. Kuigi Tanelile meeldib mõtte logelevast eluviisist, teab ta, et ise ei suudaks ta kunagi niimoodi elada. “Selle eluviisiga on nagu trenniga: kui jääd ühe või kaks korda vahele, on järgmine vahelejätmise juba palju lihtsam tulema. On parem sellistele ahvatlustele üldse mitte järele anda. Ma võimlen igal hommikul ja see on väga oluline asi mu päevaplaanis,” ütleb ta. See on tema meelest üks Lõuna- ja Põhja-Euroopa vastuolu: kui valid mõnusa lõusutamise, siis ei saa loota ka hüvesid, mis on majandusliku tootlikkuse tulemiks. Oluline on siinjuures märkida, et Tanel on suur Põhjamaade eluviisi ja stiili fänn. Oma järgmise näitusegi avab ta Eestis koos rootslannast ehtekunstniku Märta Mattssoniga, kelle loominguga suur imetleja ta on.

“Poliitiliselt ja sotsiaalselt mulle väga meeldib Skandinaavia ja eriti kogu Rootsi värk. Ma arvan, et Eesti võiks ka olla kunagi umbes selline. Ma mõtlen sageli, et rootslased on geniaalsed. Nad oskavad sünteesida nii muusikas kui ka disainis sõltumatut mõtlemist popiga, saades segu, mida pole piinlik ka müüa,” õhkab ta.

TEEKOND MERIHOBUDENI. Oma kunstnikutöös aga ei kipu Tanel materjale üle tähtsustama, sest tema meelest loeb eelkõige kunstiteose lugu, mitte materjal, millest see tehtud on. Ometigi kasutab ta oma ehete tegemisel väga palju orgaanikat – loomaluid, putukaid või detaile nende küljest. Selliseid, mille kätte saamiseks ükski loom kannatama ei pea. “Taaskasutus tuleb mul loomulikult, ma ei tee seda lihtsalt taaskasutamise enda pärast. Nagu emad ja vanaemadki ei mõelnud vanasti, et nad taaskasutavad kõike. Nad olid lihtsalt sunnitud olema leidlikud,” selgitab ta.

Üheks Taneli tuntuimaks motiiviks on kujunenud merihobud, mille juures võib teda eelkõige hobude müütilisus. Paljud inimesed ei ole kindlad, kas merihobud on ikka päriselt olemas. Taneli lummas sai õige pea osa ka publik, kes merihobumotiiviga ehteid kiiresti armastama hakkas.

“Mulle lihtsalt meeldis nende tüpaaž ja kuju. Kogu see muinasjutulisus, mis nendega kaasneb. Sageli teatakse fakti, et merihobu on olend, kes saab sisuliselt sugu vahetada. Aga see pole minu jaoks üldse oluline, mulle meeldib nende müütiline olemus. Nad on mõnes mõttes nagu

Pegasus või Sfinks – inimesed mõtleavad, et kas nad on ikka tõesti päriselt olemas. Mõnele olen lisanud oma tööd veel ka tiivad, et rõhutada looduse ja kunsti suhte vabadust. Merihobudest said näitlejad minu muinasjutude laval,” jutustab Tanel.

KUUL, MIS LÄHEB LÄBI SAJA SÜDAME. Ühes on Tanel veendunud – ilma *statement*’ita pole mõtet midagi teha. Ta selgitab, et tema kunstnikuna ei pea teadma kõiki tähendusi. Kõige suurem oskus on hoopis see, kui ta suudab luua midagi, mis on tähenduslik inimeste jaoks – mis loob nende jaoks tähendusi või tekitab tähenduslikkust. Seda ei saa kuidagi konstrueerida, sellised leiud on intuiitsed ja harvad tulema. “Tähenduslikkus ongi see kuul, mis läheb läbi saja südame,” sõnab ta.

“Minu puhul toimib kõik nii sünergiliselt, mul pole mingeid verstaposte, alguseid ega lõppe, kõik võimalikud tulevikud on igas hetkes koos. Täna on homme eile. Mulle väga meeldib see ütlemine. Ühiskond või kultuur on nagu jõgi, milles mina olen kala või ainurakne, kellel on suures liikumises oma väike rada. Ma saan vajadusel hüpata kaldale, peituda mutta või minna vooluga kaasa. Võimalusi on nii palju, et kohati ajab see hulluks, aga samas jälle käivitab mind.”

Kunstniku mõttelendu oskab Tanel hästi ja näitlikult selgitada, võib-olla on selle taga ka tema kogemus kunstiakadeemia õppejõuna. Nimelt on ta täiskohaga disainiteaduskonna professor, kelle peaülesanne on töö disainiteaduskonna magistri õppekavaga. Tanelile on lähedane mõte kunstnikust, kes on kahe jalaga küll maas, kuid kelle silmapiir on pealpool pilvi. Nii püüab kutsuda ka tudengite ette peamiselt praktikuid, kes lihtsalt ja ausalt räägiks oma loo – unistustest kuni raamatupidamislike keerdkäikudeni. Tavaliselt peab ju kunstnik kõiki nendega seotud ameteid ise pidama enda ära majandamiseks.

“Kõikidest kunstiakadeemia lõpetajatest ei saa paratamatult professionaalseid kunstnikke, aga vähemalt saavad need inimesed mingi loovhariduse. Edukad on ju äris need, kes mitte ei kopeeri, vaid leiutavad oma tee. Hea näide on ülieduka kodumajutuse veebisaidi Airbnb asutaja Brian Chesky, kes on hariduselt hoopis disainer. Asjad ja arusaamad ei ole kivist. Näiteks voodi ei pea olema selline, nagu me näeme tavaliselt mööblipoes – meie tegime oma kodus voodiotsa näiteks vanast uksest ja antiiksest riidekapi kaunistusest,” selgitab Tanel.

Oma mitmest ametist tulenevalt kulub Taneli meelest liiga suur osa tema ajast erinevatele koosolekutele ja nõukogudele – EKA disainiteaduskonna ja kooli nõukogud, Ameerika kaasaegse ehte foorumi Art Jewelry Forumi ja kunstnike liidu nõukogud, mis on kokku koletu hulk tunde koosolekuid iga kuu. “See on sundseis, sest Eesti pingid on enamasti nii lühikesed, et kui oled tõestanud end tasakaalu-